

Spis treści

Wstęp (<i>Lidia Grzesiuk, Elżbieta Gałłńska</i>)	15
--	----

Część pierwsza

BADANIA NAD PSYCHOTERAPIĄ

Rozdział 1. MODELE BADAŃ NAD PSYCHOTERAPIĄ	21
---	----

1.1. Założenia i cele badawcze (<i>Urszula Jakubowska</i>)	21
1.2. Strategia badań nad psychoterapią (<i>Urszula Jakubowska</i>)	24
1.2.1. Model studium przypadku	24
1.2.2. Model korelacyjny	27
1.2.3. Model eksperymentalno-naturalistyczny	31
1.2.4. Model eksperymentalno-laboratoryjny	34
1.3. Uwagi końcowe (<i>Urszula Jakubowska</i>)	37

Rozdział 2. WYNIKI BADAŃ NAD UCZESTNICTWEM W PSYCHOTERAPII I REZYGNACJĄ Z NIEJ	45
---	----

2.1. Motywy podejmowania psychoterapii (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	45
2.2. Problemy związane z aktywną rekrutacją pacjentów do terapii (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	46
2.3. Czynniki związane z przyjęciem pacjentów na psychoterapię (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	47
2.4. Odmowa podjęcia psychoterapii (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	48
2.5. Rezygnacja z psychoterapii (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	50
2.5.1. Częstotliwość rezygnowania pacjentów z psychoterapii	51
2.5.2. Czynniki związane z rezygnacją z psychoterapii	54
2.6. Wnioski końcowe (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	68

Rozdział 3. PROBLEMY METODOLOGICZNE BADAŃ NAD SKUTECZNOŚCIĄ PSYCHOTERAPII	71
--	----

3.1. Czynniki specyficzne i niespecyficzne (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	71
3.2. Trudności związane z oceną rezultatów psychoterapii (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	73

3.3. Wpływ nieformalnej pomocy psychologicznej na rezultaty psychoterapii (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	74
3.4. Podręczniki prowadzenia psychoterapii (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	75
3.5. Przykłady badań będących podstawą oceny skuteczności psychoterapii (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	76
3.6. Efektywność terapii prowadzonej na użytek badań i w warunkach praktyki klinicznej (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	79
3.7. Sumowanie wyników wielu badań – metaanaliza (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	81

Rozdział 4. WYNIKI BADAŃ NAD SKUTECZNOŚCIĄ PSYCHOTERAPII PODSUMOWANE W METAANALIZACH

4.1. Porównanie oddziaływania psychoterapii i braku oddziaływania (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	83
4.2. Porównanie oddziaływania psychoterapii i oddziaływania relacji terapeutycznej (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	86
4.3. Porównanie oddziaływania różnych form psychoterapii (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	87
4.3.1. Badania niewykazujące różnic w skuteczności metod psychoterapii	87
4.3.2. Badania wykazujące różnice w skuteczności metod psychoterapii – efekty interakcyjne	90
4.4. Porównanie skutków bezpośrednich i odroczonej (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	98
4.5. Wnioski końcowe (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	99

Rozdział 5. SPECYFICZNE INTERWENCJE PSYCHOLOGICZNE W TERAPII OKREŚLONYCH PROBLEMÓW KLINICZNYCH

5.1. Depresja (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	101
5.1.1. Terapia poznawcza	101
5.1.2. Terapia behawioralna	103
5.1.3. Trening umiejętności rozwiązywania problemów	103
5.1.4. Terapia interpersonalna	104
5.1.5. Terapia małżeńska	104
5.2. Lęk uogólniony (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	106
5.2.1. Terapia poznawczo-behawioralna	106
5.2.2. Trening relaksacji	107
5.3. Fobia społeczna (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	108
5.3.1. Ekspozycja na bodźce wywołujące lęk	108
5.3.2. Połączenie ekspozycji na bodźce, które wywołują lęk, z rekonstrukcją przekonań	109
5.4. Zaburzenia obsesyjno-kompulsyjne (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	110
5.4.1. Ekspozycja na bodźce wywołujące lęk i zapobieganie reakcji kompulsyjnej	110
5.4.2. Ekspozycja na bodźce wywołujące lęk i zapobieganie reakcji kompulsyjnej z udziałem członka rodziny	111
5.4.3. Terapia poznawcza	111
5.5. Agorafobia (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	112
5.5.1. Ekspozycja na bodźce wywołujące lęk	112
5.5.2. Ekspozycja na bodźce wywołujące lęk wspomagana przez partnera	113
5.6. Panika (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	114
5.6.1. Terapia poznawcza	114
5.6.2. Terapia behawioralno-poznawcza	116

5.6.3. Ekspozycja na bodźce wywołujące lęk	117
5.6.4. Trening relaksacji	118
5.7. Zaburzenie stresowe pourazowe (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	119
5.7.1. Wyobraźniowa ekspozycja na bodźce wywołujące lęk	119
5.7.2. Trening uodporniania się na stres/„zaszczepiania stresu”	120
5.7.3. Desensytyzacja wspomagana przez ruchy gałek ocznych	120
5.8. Schizofrenia (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	121
5.8.1. Trening umiejętności społecznych	121
5.8.2. Terapia rodzinna	121
5.9. Uzależnienie od alkoholu (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	124
5.9.1. Trening umiejętności społecznych	124
5.9.2. Ekspozycja na bodźce wywołujące pragnienie picia	125
5.9.3. Ekspozycja na bodźce wywołujące pragnienie picia połączona z treningiem radzenia sobie ze stresem	125
5.9.4. Terapia poznawczo-behawioralna	125
5.9.5. Małżeńska terapia behawioralna	125
5.10. Uzależnienie od narkotyków (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	128
5.10.1. Wspierająca terapia psychodynamiczna	128
5.10.2. Terapia behawioralno-poznawcza	128
5.10.3. Terapia oparta na wzmocnieniach	129
5.11. Uzależnienie od nikotyny (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	130
5.11.1. Terapia behawioralna	130
5.11.2. Terapia behawioralno-poznawcza	131
5.12. Zaburzenia odżywiania (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	131
5.12.1. Farmakoterapia	131
5.12.2. Terapia poznawczo-behawioralna	132
5.12.3. Ekspozycja na bodźce, które budzą lęk, z zapobieganiem reakcji wymiotowania	134
5.13. Problemy małżeńskie (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	136
5.13.1. Behawioralna terapia małżeńska	136
5.13.2. Małżeńska terapia poznawcza	137
5.13.3. Małżeńska terapia psychodynamiczna	138
5.13.4. Małżeńska terapia skoncentrowana na emocjach	139
5.13.5. Małżeńska terapia systemowa	140
5.14. Zaburzenia seksualne (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	140
5.14.1. Terapia behawioralna dysfunkcji seksualnej kobiet z udziałem partnera	140
5.14.2. Terapia dysfunkcji seksualnej kobiet połączona z małżeńską terapią behawioralną	142
5.15. Ból (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	143
5.15.1. Terapia behawioralna	143
5.15.2. Terapia poznawczo-behawioralna	144
5.15.3. Terapia poznawcza	146
5.15.4. Trening relaksacji	147
5.15.5. Biofeedback	147
5.15.6. Biofeedback połączony z treningiem relaksacji	148
5.15.7. Terapia psychodynamiczna	149
5.15.8. Hipnoza	150

5.16. Nowotwory (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	150
5.16.1. Terapia poznawczo-behawioralna	150
5.16.2. Grupowa terapia wspierająca zorientowana na wyrażanie emocji	151
5.16.3. Trening relaksacji	151
5.17. Wnioski końcowe (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	152

Rozdział 6. SKUTECZNOŚĆ PSYCHOTERAPII

A CECHY PACJENTA I TERAPEUTY	155
6.1. Cechy pacjenta a rezultaty terapii (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	155
6.1.1. Cechy demograficzne – wiek, płeć, status społeczno-ekonomiczny	155
6.1.2. Poziom zaburzenia	157
6.1.3. Poziom trudności interpersonalnych	161
6.1.4. Siła ego	162
6.1.5. Inteligencja	163
6.1.6. Poczucie wewnętrznej lub zewnętrznej kontroli	164
6.1.7. Oczekiwania wobec psychoterapii	164
6.1.8. Zaangażowanie w proces terapii	166
6.1.9. Preferencje pacjenta w zakresie metody terapii	168
6.2. Cechy terapeuty a rezultaty psychoterapii (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	168
6.2.1. Cechy demograficzne – wiek, płeć, pochodzenie etniczne, status	169
6.2.2. Kwalifikacje i doświadczenie	171
6.2.3. Zdrowie psychiczne	174
6.2.4. Cechy osobowości	176
6.2.5. Cechy terapeuty związane z wpływem społecznym	180
6.2.6. Oczekiwania co do rezultatów terapii	181
6.2.7. Dyrektywność jako cecha związana ze stosowanym podejściem	181
6.2.8. Przestrzeganie reguł modelu terapii	182
6.3. Cechy pomocne w relacji terapeutycznej (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	183
6.4. Wnioski końcowe (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	186

Rozdział 7. CZYNNIKI PROCESU PSYCHOTERAPII

A JEJ REZULTATY	189
7.1. Czynniki procesu psychoterapii istotne dla uzyskania pożądanych rezultatów (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	189
7.1.1. Kontrakt terapeutyczny	189
7.1.2. Współdziałanie pacjenta i terapeuty	191
7.1.3. Więzy terapeutyczne	194
7.1.4. Stosunek do samego siebie pacjenta i terapeuty	196
7.1.5. Skutki sesji, efekty wczesnych faz leczenia, czas trwania terapii	197
7.2. Model zmiany zachowań (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	197
7.2.1. Fazy zmiany zachowań	197
7.2.2. Rola oceny korzyści i kosztów związanych ze zmianą	198
7.2.3. Procesy prowadzące do zmiany zachowań	199
7.2.4. Dostosowanie interwencji terapeutycznych do fazy zmiany zachowań	200
7.3. Miniefekty psychoterapii w wyniku zastosowania specyficznej techniki (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	202

7.4. Zmiana zachowań a przejmowanie przez pacjenta wartości terapeuty (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	202
7.5. Wnioski końcowe (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	203
Rozdział 8. NEGATYWNE SKUTKI PSYCHOTERAPII	205
8.1. Częstotliwość występowania zmian negatywnych u pacjentów poddanych psychoterapii (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	205
8.2. Interakcja rodzaju zaburzeń pacjenta i techniki terapeuty (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	206
8.3. Cechy terapeuty a negatywne skutki psychoterapii (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	207
8.4. Wartości uznawane przez terapeutę (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	210
8.5. Skutki nawiązywania przez terapeutę kontaktów seksualnych z pacjentem (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	210
8.6. Sesje indywidualne lub z udziałem członków rodziny (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	212
8.7. Wnioski końcowe (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	213
Rozdział 9. SKUTECZNOŚĆ PSYCHOTERAPII DZIECI I MŁODZIEŻY	215
9.1. Specyfika psychoterapii dzieci i młodzieży (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	215
9.1.1. Rola środowiska społecznego	215
9.1.2. Poziom rozwoju	216
9.2. Ocena skuteczności psychoterapii dzieci i młodzieży (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	219
9.2.1. Charakterystyka badań	219
9.2.2. Ocena skuteczności psychoterapii na podstawie metaanaliz	220
9.2.3. Skuteczność interwencji psychologicznych wobec zachowań przestępczych	221
9.2.4. Efektywność psychoterapii przystosowanej kulturowo	222
9.2.5. Trwałość zmiany uzyskanej w psychoterapii	223
9.3. Czynniki związane ze skutecznością psychoterapii (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	224
9.3.1. Cechy metody leczenia	224
9.3.2. Cechy pacjenta	225
9.3.3. Cechy terapeuty	227
9.3.4. Zmienne procesu terapeutycznego	228
9.4. Skuteczność specyficznych metod psychoterapii w leczeniu określonych zaburzeń klinicznych dzieci i młodzieży (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	228
9.4.1. Terapia poznawczo-behawioralna w leczeniu lęku	229
9.4.2. Trening umiejętności radzenia sobie w leczeniu depresji	230
9.4.3. Trening umiejętności rozwiązywania problemów w eliminowaniu zachowań negatywnych i agresywnych	232
9.4.4. Trening umiejętności rodzicielskich w eliminowaniu zachowań negatywnych i agresywnych	233
9.4.5. Terapia wielosystemowa w korygowaniu zachowania antyspołecznego	235
9.4.6. Terapia behawioralna w leczeniu otyłości	236
9.4.7. Terapia behawioralna w leczeniu autyzmu	237
9.4.8. Przygotowanie do zabiegów medycznych za pomocą modelowania przy użyciu filmu	238
9.5. Wnioski końcowe (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	238

SZKOLENIE W PSYCHOTERAPII

Wprowadzenie (<i>Maria Lis-Turlejska</i>)	243
Rozdział 10. ZAGADNIENIA OGÓLNE SZKOLENIA W PSYCHOTERAPII	245
10.1. Dobór kandydatów do szkolenia (<i>Maria Lis-Turlejska</i>)	245
10.2. Elementy szkolenia w psychoterapii (<i>Maria Lis-Turlejska</i>)	247
10.2.1. Superwizja	247
10.2.2. Własna terapia szkolącego się	248
10.2.3. Szkolenie dydaktyczne	249
10.3. Zmiany szkolenia w psychoterapii (<i>Maria Lis-Turlejska</i>)	251
Rozdział 11. SZKOLENIE Z PUNKTU WIDZENIA PSYCHOANALIZY I PODEJŚCIA PSYCHODYNAMICZNEGO	255
11.1. Szkolenie w psychoanalizie (<i>Maria Lis-Turlejska, Katarzyna Schier</i>)	255
11.2. Problemy selekcji kandydatów do szkolenia (<i>Maria Lis-Turlejska, Katarzyna Schier</i>)	258
11.3. Szkolenie w psychoanalizie a szkolenie w psychoterapii psychoanalitycznej i psychodynamicznej (<i>Maria Lis-Turlejska, Katarzyna Schier</i>)	260
Rozdział 12. SZKOLENIE W PSYCHOTERAPII Z PUNKTU WIDZENIA PODEJŚCIA BEHAVIORALNEGO	263
12.1. Dobór osób do szkolenia. Przykład programu treningowego w psychoterapii behawioralnej (<i>Maria Lis-Turlejska</i>)	263
12.2. Znaczenie własnej terapii w szkoleniu z perspektywy podejścia behawioralnego (<i>Maria Lis-Turlejska</i>)	265
12.3. Badania nad szkoleniem w terapii behawioralnej (<i>Maria Lis-Turlejska</i>)	266
Rozdział 13. SZKOLENIE W PSYCHOTERAPII Z PUNKTU WIDZENIA PODEJŚCIA POZNAWCZO-BEHAWIORALNEGO	269
13.1. Podstawowe elementy programu szkoleniowego w psychoterapii poznawczo-behawioralnej (<i>Magdalena Gulcz, Małgorzata Dragan, Maria Lis-Turlejska</i>) ...	270
13.2. Podstawowe zasady obowiązujące w psychoterapii poznawczo-behawioralnej (<i>Magdalena Gulcz, Małgorzata Dragan, Maria Lis-Turlejska</i>)	272
13.2.1. Współpraca terapeutyczna	272
13.2.2. Ukierunkowane odkrywanie	272
13.2.3. Formułowanie przypadku	273
13.2.4. Struktura szkolenia	274
13.2.5. Ewaluacja poziomu nabywanych umiejętności	274
13.3. Superwizja w terapii poznawczo-behawioralnej (<i>Magdalena Gulcz, Małgorzata Dragan, Maria Lis-Turlejska</i>)	275
Rozdział 14. SZKOLENIE W PSYCHOTERAPII Z PUNKTU WIDZENIA MODELI OPARTYCH NA DOŚWIADCZENIU (EXPERIENTIAL)	277
14.1. Wprowadzenie (<i>Maria Lis-Turlejska</i>)	277

14.2. Badania dotyczące szkolenia w psychoterapii opartej na doświadczeniu (<i>Maria Lis-Turlejska</i>)	278
Rozdział 15. SZKOLENIE W PSYCHOTERAPII SYSTEMOWEJ	283
15.1. Zasady terapii zasadami szkolenia (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	283
15.1.1. Przykład stosowania zasad terapii w konsultacji	284
15.2. Metody szkolenia i superwizji (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	286
15.3. Charakterystyka szkolenia prowadzonego przez poszczególne szkoły psychoterapeutyczne (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	288
15.3.1. Terapia strategiczna zespołu z Mental Research Institute	288
15.3.2. Terapia systemowa grupy z Mediolanu	289
15.3.3. Terapia strukturalno-strategiczna Haley/Madanes	290
15.3.4. Terapia strukturalna Minuchina	290
15.3.5. Behawioralna terapia rodzinna	291
15.3.6. Podejście międzypokoleniowe Bowena	291
15.3.7. Terapia symboliczno-doświadczeniowa Whitakera	292
15.3.8. Terapia kontekstualna Boszormenyi-Nagy'ego	293
15.3.9. Psychoterapia zorientowana na rodzinę pochodzenia Framo	293
15.4. Badania nad szkoleniem w terapii systemowej (<i>Jadwiga Rakowska</i>)	293
Rozdział 16. KOMPETENCJE I STANDARDY SZKOLENIA PSYCHOTERAPEUTÓW GRUPOWYCH	299
16.1. Niezbędna wiedza (<i>Barbara Tryjarska</i>)	299
16.2. Własna psychoterapia indywidualna (<i>Barbara Tryjarska</i>)	300
16.3. Udział w psychoterapii grupowej w roli uczestnika (pacjenta) (<i>Barbara Tryjarska</i>)	300
16.4. Obserwacja sposobu prowadzenia grupy przez doświadczonego psychoterapeutę (<i>Barbara Tryjarska</i>)	302
16.5. Samodzielnie prowadzona grupa z superwizją (<i>Barbara Tryjarska</i>)	302
16.6. Uwagi końcowe (<i>Barbara Tryjarska</i>)	303
Rozdział 17. KSZTAŁCENIE PSYCHOLOGÓW KLINICZNYCH W USA	305
17.1. System kształcenia prowadzący do uzyskania licencji psychologa klinicznego (<i>Aneta Mięgisz, Maria Lis-Turlejska</i>)	305
17.2. Model „naukowiec-praktyk” (<i>scientist-practitioner</i>) (<i>Aneta Mięgisz, Maria Lis-Turlejska</i>)	307
17.3. Warunki uzyskania licencji (<i>Aneta Mięgisz, Maria Lis-Turlejska</i>)	308
17.3.1. Wykształcenie	308
17.3.2. Staż pod superwizją	308
17.3.3. Egzamin	309
17.4. Zasady zachowania licencji (<i>Aneta Mięgisz, Maria Lis-Turlejska</i>)	309
17.5. Program studiów doktoranckich (Ph.D.) w zakresie psychologii klinicznej realizowany w University of Texas w Austin (<i>Aneta Mięgisz, Maria Lis-Turlejska</i>)	311
17.5.1. Wykłady obowiązkowe	311
17.5.2. Badania naukowe	312
17.5.3. Praktyka kliniczna	312
17.6. Rys historyczny kształcenia psychologów (<i>Aneta Mięgisz, Maria Lis-Turlejska</i>)	313

AUTORSKIE PROPOZYCJE SZKOLENIA W PSYCHOTERAPII. Z DOŚWIADCZEŃ KATEDRY PSYCHOPATOLOGII I PSYCHOTERAPII WYDZIAŁU PSYCHOLOGII UW

Wprowadzenie (<i>Lidia Grzesiuk</i>)	319
Rozdział 18. ZNACZENIE WIEDZY PSYCHOLOGICZNEJ W KSZTAŁCENIU PSYCHOTERAPEUTÓW (<i>Ewa Trzebińska</i>)	327
Rozdział 19. BADANIA NAD PSYCHOTERAPIĄ PROWADZONĄ W AKADEMICKIM OŚRODKU PSYCHOTERAPII	333
19.1. Metoda badań (<i>Lidia Grzesiuk</i>)	334
19.1.1. Osoby badane	335
19.1.2. Sposób pomiaru zmiennych	339
19.2. Wyniki badań i dyskusja (<i>Lidia Grzesiuk</i>)	341
19.2.1. Różnice między pacjentami, którzy ukończyli psychoterapię, a tymi, którzy ją przerwali	341
19.2.2. Związek między powodami zgłoszenia się do terapii a jej efektami	342
19.2.3. Związek przebiegu psychoterapii z jej efektami	344
19.2.4. Znaczenie psychoterapii dla pacjentów	346
Rozdział 20. ĆWICZENIE PODSTAWOWYCH UMIEJĘTNOŚCI PSYCHOTERAPEUTYCZNYCH	353
20.1. Forma warsztatów jako sposobność zdobycia umiejętności (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	353
20.2. Umiejętności związane z nawiązywaniem kontaktu i prowadzeniem rozmowy terapeutycznej (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	354
20.3. Radzenie sobie w trudnych sytuacjach i z trudnymi pacjentami (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	359
20.4. Interakcja pacjent – terapeuta, zjawiska w procesie psychoterapii (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	361
20.5. Prowadzenie sesji terapeutycznej, odpowiedzialność za pacjenta i przebieg terapii, rola koterapeuty (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	362
20.6. Zawieranie kontraktu, praca nad celem w psychoterapii – ekologia zmian mających miejsce w trakcie psychoterapii (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	363
20.7. Wzmocnienia w terapii, budowanie na pozytywach (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	365
Rozdział 21. TRENING TERAPEUTYCZNY JAKO DOŚWIADCZENIE OSOBISTE I METODA ZDOBYWANIA WIEDZY	371
21.1. Warunki organizacyjne treningów terapeutycznych grup składających się ze studentów psychologii (<i>Barbara Tryjarska</i>)	372

21.2. Specyfika grup składających się ze studentów psychologii (<i>Barbara Tryjarska</i>)	373
21.3. Przebieg treningu psychoterapeutycznego (<i>Barbara Tryjarska</i>)	376
Rozdział 22. SZKOLENIE W PSYCHOTERAPII STRATEGICZNEJ.	
<i>Autorskie doświadczenia Jadwigi Rakowskiej</i>	381
22.1. Wprowadzenie do teorii i praktyki terapii strategicznej	381
22.2. Obserwacja przebiegu terapii	382
22.3. Przygotowanie do prowadzenia terapii	383
22.4. Prowadzenie terapii pod superwizją	384
22.5. Uwagi końcowe	392
Rozdział 23. SZKOLENIE W PSYCHOTERAPII GRUPOWEJ.	
<i>Autorskie doświadczenia Barbary Tryjarskiej</i>	393
23.1. Stosunek do pacjentów	393
23.2. Założenia dotyczące psychoterapii grupowej – czego uczyć w zakresie diagnozy i psychoterapii	395
23.3. Rozwijanie wiedzy o sobie w roli psychoterapeuty	401
Rozdział 24. PRAKTYCZNE UCZENIE PSYCHOTERAPII – KURS DLA POCZĄTKUJĄCYCH. Autorskie doświadczenia Ewy Trzebińskiej	
24.1. Formy i organizacja szkolenia	403
24.1.1. Zespół terapeutyczny	403
24.1.2. Przygotowanie do pracy z pacjentem	404
24.1.3. Zapobieganie trudnościom w szkoleniu	406
24.2. Teoretyczne podstawy i techniki pracy z pacjentem	409
24.3. Relacja terapeutyczna	413
24.3.1. Dyrektywna opiekuńczość	413
24.3.2. Przymierze terapeutyczne	415
24.3.3. Komfort psychiczny pacjenta	416
24.3.4. Autoprezentacja	419
24.4. Przebieg pracy z pacjentem	420
24.4.1. Zasada „nieustającej psychoterapii”	420
24.4.2. Zasada „jednego małego kroku”	422
24.4.3. Zasada „nierówności racji”	423
Rozdział 25. SZKOLENIE STUDENTÓW PSYCHOLOGII W PSYCHOTERAPII. Autorskie doświadczenia Lidii Grzesiuk	
25.1. Założenia wyznaczające sposób szkolenia oraz organizacja szkolenia	428
25.1.1. Relacje mistrz – uczeń między psychoterapeutą a koterapeutami	428
25.1.2. Znaczenie poznawania technik psychoterapeutycznych	429
25.1.3. Preferowany typ relacji pacjent – terapeuta	431
25.1.4. Zakres odpowiedzialności koterapeutów	431
25.1.5. Przeniesienie i przeciwprzeniesienie	432
25.2. Struktura szkolenia	435
25.3. Przygotowanie studentów do podjęcia roli koterapeuty	438
25.4. Zadania i wymagania stawiane studentom	439

25.4.1. Zadania i wymagania dotyczące spotkań indywidualnych	440
25.4.2. Zadania i wymagania dotyczące sesji psychoterapii grupowej	443
25.4.3. Superwizja	444
Rozdział 26. SZKOLENIE W PSYCHOTERAPII DYNAMICZNEJ.	
<i>Autorskie doświadczenia Marka Jasińskiego</i>	447
26.1. Zasady pracy terapeutycznej	448
26.2. Cele zajęć	449
26.3. Zakłócenia i trudności przebiegu terapii psychodynamicznej w AOP	450
Rozdział 27. PROBLEMY ETYCZNE W PSYCHOTERAPII	453
27.1. Kulturowy relatywizm w pojmowaniu zdrowia psychicznego <i>(Mirosława Huflejt-Łukasik)</i>	454
27.2. Uwikłanie perspektywy wartościującej w koncepcjach terapeutycznych <i>(Mirosława Huflejt-Łukasik)</i>	454
27.3. Problemy zawodu psychologa klinicznego <i>(Mirosława Huflejt-Łukasik)</i>	454
27.4. Wymagania osobowościowe i kompetencje zawodowe psychoterapeuty <i>(Mirosława Huflejt-Łukasik)</i>	455
27.5. Problemy etyczne w psychoterapii <i>(Mirosława Huflejt-Łukasik)</i>	456
27.6. Problematyka niedobrowolności hospitalizacji psychiatrycznej <i>(Mirosława Huflejt-Łukasik)</i>	458
27.7. Przemoc w rodzinie – stosowanie przemocy wobec dzieci i współmałżonka <i>(Mirosława Huflejt-Łukasik)</i>	459
27.8. Nadużycia seksualne wobec dzieci i osób dorosłych <i>(Mirosława Huflejt-Łukasik)</i>	460
27.9. Pomoc psychologiczna osobom terminalnie chorym i umierającym oraz ich rodzinom <i>(Mirosława Huflejt-Łukasik)</i>	461
27.10. Uwarunkowania zaburzeń – genetyczne <i>versus</i> społeczne <i>(Mirosława Huflejt-Łukasik)</i>	462
27.11. Ustawa o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów <i>(Mirosława Huflejt-Łukasik)</i>	463
<i>Bibliografia</i>	465
<i>Indeks nazwisk</i>	557
<i>Indeks rzeczowy</i>	581
<i>Noty o Autorach</i>	587

PODRĘCZNIK AKADEMICKI PSYCHOTERAPII

Jest to prawdziwie akademicki podręcznik. Autorzy przedstawiają podstawowe i specyficzne szkoły terapeutyczne, dokonując wszechstronnej analizy zjawisk zachodzących w toku psychoterapii i dotyczących różnych zaburzeń. Dzięki ich praktycznemu, dydaktycznemu i badawczemu doświadczeniu podręcznik ten prezentuje wysoki poziom merytoryczny.

Prof. dr hab. HELENA SĘK, Uniwersytet Adama Mickiewicza
Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej

Trzytomowy podręcznik psychoterapii, obejmujący zagadnienia teorii, praktyki oraz badań i szkolenia ma wysokie walory dydaktyczne i naukowe. Wychodzi naprzeciw szerokiemu zapotrzebowaniu na wiedzę z dziedziny psychoterapii. Adresowany jest do studentów psychologii i medycyny, osób specjalizujących się w psychologii klinicznej i psychiatrii, zdobywających certyfikat z psychoterapii, uczestników różnych szkoleń podyplomowych i in.

Prof. dr hab. ANDRZEJ JAKUBIK
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Polecamy trzy tomy podręcznika psychoterapii:

- (1) **PSYCHOTERAPIA. TEORIA**
- (2) **PSYCHOTERAPIA. PRAKTYKA**
- (3) **PSYCHOTERAPIA. BADANIA I SZKOLENIE**

Tomy 1. i 2. podręcznika zostały nagrodzone na Targach Książki Akademickiej ATENA 2006 (Nagroda Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej za najlepszą książkę akademicką z zakresu psychologii i nauk społecznych)